

PO CO NAM MOKRADŁA?

Tereny podmokłe i obszary nadrzeczne to jedne z najcenniejszych przyrodniczo obszarów na świecie. Stanowią one rezerwuary wody pitnej. Odgrywają również niebagatelną rolę dla oczyszczania wód i zmniejszenia zagrożenia powodziowego. Ochrona terenów podmokłych ma oprócz walorów ekologicznych również znaczenie ekonomiczne. Szacowana ekonomiczna wartość naszych ekosystemów naturalnych sięga 33 trylionów USD. Badania wykazują, że globalną wartość samych ekosystemów podmokłych ocenia się aż na 14.9 trylionów USD, czyli 45% wartości całego bogactwa naturalnego Ziemi.

Przed 30 laty w Iranie w miejscowości Ramsar doszło do podpisania międzynarodowej konwencji (Ramsarskiej) w celu ochrony obszarów podmokłych na Ziemi oraz uświadomienia ludziom ich wagi (także ekonomicznej). Konwencję ratyfikowały do tej pory 123 państwa, w tym także Polska. Przypadająca na 2 lutego rocznica podpisania Konwencji obchodzona jest obecnie jako Światowy Dzień Terenów Podmokłych.

Sytuacja na Świecie

Sekretariat Konwencji Ramsarskiej ostrzega, że o ile nie zintensyfikuje się działań na rzecz ochrony terenów podmokłych, do 2050 roku w przynajmniej 60 krajach pogorszy się sytuacja związana z niedoborem wody. Jednocześnie znacznie wzrośnie w tym czasie zagrożenie związane z powodziami. Pomimo, że w ostatnich latach zwiększono wysiłki na rzecz ochrony terenów podmokłych, to z ok. 6000-900 mln ha ekosystemów podmokłych gromadzących wodę słodką na świecie, tylko 60-70 mln ha czyli mniej niż 10% - jest objętych ochroną. Ponad połowa obszarów podmokłych na świecie została zniszczona w przeciągu ostatnich 100 lat. W tym samym czasie zużycie zasobów wody słodkiej wzrosło sześciokrotnie, przy jednoczesnym podwojeniu populacji ludzkiej. Dzisiaj ponad 800 mln ludzi na świecie nie ma dostępu do czystej słodkiej wody. Jeśli nie ulegnie zmianie podejście ludzi do obszarów podmokłych, w 2050 roku 2 na 3 ludzi na świecie może żyć w takich warunkach.

Bagno zwyczajne

Wydano w ramach projektu: "Mała retencja - Duża sprawa - kampania na rzecz poprawy małej retencji na obszarach wiejskich", finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Mała Retencja - Duża Sprawa
Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

100
95
75
25
5
0

PO CO NAM MOKRADŁA?

Sytuacja w Polsce

Polska jest krajem bogatym w tereny podmokłe - jest ich jeszcze około 1,5 mln ha. Są to środowiska bardzo zróżnicowane: od jezior do podmokłych łąk, mokradeł, bagien, torfowisk, wilgotnych lasów, stref zalewowych i wybrzeży. Wszystkie mają ogromne znaczenie dla ochrony zasobów przyrodniczych nie tylko Polski, ale i Europy. Aż 100 terenów podmokłych w Polsce jest uznanych za obszary ważne dla ochrony ptaków w skali europejskiej. Najlepiej znanym przykładem ptaka, którego przetrwanie zależy od terenów podmokłych, jest bocian biały. W Polsce gniazduje więcej bocianów niż w jakimkolwiek innym kraju - jest ich u nas aż 30.000 par - "co czwarty bociek to Polak". Tymczasem na przykład w Danii, gdzie na początku XX w. było ich 4000 tys. par, za sprawą intensyfikacji rolnictwa i osuszania terenów podmokłych zostało już tylko 6.

Renaturyzacja oczek wodnych i zadrzewień

W Polsce ochroną w ramach konwencji Ramsarskiej objęto do tej pory 8 obszarów wodno-błotnych o międzynarodowym znaczeniu. Dwa z nich to rezerваты w dorzeczu Odry: znajdujący się w ujściu Warty rezerwat "Słońsk", gdzie podczas jesiennych migracji zatrzymuje się ponad 40 tys. ptaków oraz rezerwat "Stawy Milickie" - goszczący blisko 170 gatunków ptaków i jeden z największych w Europie kompleks stawów. Równie ważne są dla ochrony przyrody doliny rzeczne, a w szczególności nadrzeczne lasy - są one pod względem bioróżnorodności lasami tropikalnymi Europy". Przykładowo aż 70% ptaków gniazdujących w Polsce występuje właśnie w tych środowiskach. Jedną z najcenniejszych polskich dolin rzecznych jest Odra, która została uznana za tzw. "korytarz ekologiczny" o europejskim znaczeniu.

Niestety sytuacja wielu cennych obszarów podmokłych w dolinach rzek nadal pogarsza się. Znaczna część z nich nie jest wystarczająco chroniona. Do ich niszczenia dochodzi w wyniku prowadzonych prac melioracyjnych, intensyfikacji rolnictwa i postępujących procesów urbanizacyjnych, w tym usuwania odpadów.

Działania, które warto naśladować:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Stobrawy" (woj. opolskie) zaadoptowała zdegradowane siedliska przyrodnicze na obszarach rolniczych do celów edukacji ekologicznej. W ramach projektu "Chronimy swego kraju obraz" oczka wodne, które zostały zamienione w dzikie wysypiska śmieci, zostały uprzątnięte. W projekcie uczestniczyły lokalne szkoły, w sumie wywieziono kilkadziesiąt ton odpadów, a następnie koparką pogłębiono oczyszczone miejsca. Wyróbiska wypełniły się wodą i stały się miejscem rozrodu płazów, m.in. kumaka nizinnego. Szkoły z miejscowości Krzywiczno, Bruny i Komorzno mogą teraz prowadzić lekcje z przyrody nie tylko w teorii. Uczniowie wraz z nauczycielami prowadzi stały monitoring przyrodniczy i planują kolejne działania ochronne.

Bocian biały

Wydano w ramach projektu: "Mała retencja - Duża sprawa - kampania na rzecz poprawy małej retencji na obszarach wiejskich", finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Mała Retencja - Duża Sprawa
Projekt Fundacji Ekologicznej Zielona Akcja

100
95
75
25
5
0